

Otkriven spomenik prvom partizanskom desantu na južnom Jadranu

Jedinice Jugoslavenske ratne mornarice i XXVI divizije NOVJ izvršile su 21. aprila 1944. godine prvi desant u južnom Jadranu u mljetskoj uvali Sutimiholjska i kod rta Zaglavac.

Povodom 25-godišnjice Ustanka i Revolucije podiže 4. septembra 1966.

NAROD MLJETA

(Tekst ispisan na spomeniku prvom partizanskom desantu na južnom Jadranu što je podignut na otoku Mljetu prilikom ovogodišnje proslave Dana Ratne mornarice i pomorstva Jugoslavije).

U sklopu ovogodišnje proslave Dana Ratne mornarice i pomorstva i na otoku Mljetu održana je 4. septembra velika svečanost i otkriven spomenik prvom partizanskom desantu na južnom Jadranu, pošto su više dana prije toga u svim selima ovog našeg otoka održavane prigodne svečanosti i priredbe, te organizirane kino predstave na kojima su projicirani filmovi iz života i rada pripadnika naše Ratne mornarice. Na svečanosti na Mljetskim jezerima okupilo se više stotina otočana, zatim veći broj izletnika i učesnika proslave iz Dubrovnika, sa Pelješca i Korčule, te iz ostalih mjesta dubrovačkog kraja. Otkrivanju spomenika prvom partizanskom desantu na južnom Jadranu prisustvovali su također i drugovi general-potpukovnik Dušan Pekić, kapetan bojnog broda Pavle Kapičić, potpukovnik Vlado Marović, kapetan fregate Nikola Hajdić, zatim sekretar Općinskog komiteta Saveza komunista Dubrovnik Tomislav Buško i više drugih predstavnik društveno-političkog života dubrovačke općine, kao i više pripadnika Ratne mornarice.

Učesnike zbora i goste u ime domaćina pozdravio je Grgo Matana iz Govedara na Mljetu (gdje je i podignut spomenik), obavještajni oficir i zamjenik komandanta Mljetskog partizanskog odreda. U ime Ratne mornarice o značaju ovog događaja iz 1944. godine govorio je kapetan fregate Nikola Hajdić, inače borac s ovog našeg otoka. On je rekao da je prvi partizanski desant na južnom Jadranu izvršen 21. aprila 1944. godine na osnovu zapovijedi Štaba XXVI divizije od 16. aprila 1944. godine. U uvali Sutimiholjska i kod rta Zaglavac iskrcalo se oko 900 boraca koji su na Mljet doplovili na ukupno 16 manjih i većih partizanskih plovniha objekata i čiji je zadatak bio uništiti njemačku posadu na otoku koja je tada brojala oko 200 neprijateljskih vojnika pripadnika 118. njemačke lovačke divizije.

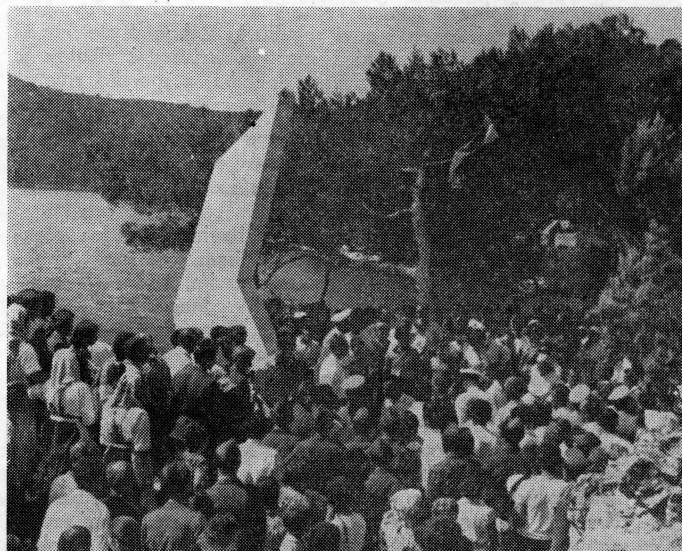
— Borba sa neprijateljem na Mljetu tom prilikom bila je teška i trajala je neprekidno dva dana — rekao je kapetan fregate Nikola Hajdić. — Budući da su Nijemci bili utvrđeni na strateški najvažnijim mljetskim kotama, a njihovi logori opkoljeni bodljikavom žicom i minskim poljima. No, nakon dva dana borbe neprijatelju su nanijeti teški gubici, tako da je tom prilikom imao 96 mrtvih i 46 zarob-

ljenih vojnika, što je praktično onemogućilo njegovo djelovanje na tom otoku i pomoglo razvijanju borbe koju su do tada pod izvanredno teškim okolnostima vodili borci Mljetskog partizanskog odreda. Prilikom desanta na otok Mljet partizanske snage zarobile su također dva teška i osam lakih bacača, 120 pušaka, 12 mitraljeza, 25 automata, jednu radio-stanicu i veću količinu drugog ratnog materijala. U svojim redovima imale su također velike gubitke: 25 mrtvih i 76 ranjenih boraca.

Uspjesi desanta, najprije na otok Mljet i kasnije na Korčulu, imali su izvanredno značajnu ulogu za daljnje razvijanje borbe na moru jer su pokazali sposobnost partizanskih jedinica da vrše ofenzivne akcije na moru usprkos lošim plovnim jedinicama i jer su predstavljali uvod u veće desantne akcije partizana na druge jadranske otoke. O tome najbolje svjedoči i priznanje Vrhovnog komandanta, druga Tita, koje je učesnicima desanta na Mljet i Korčulu uputio 3. maja 1944. godine:

»Borcima, komandirima, komandantima i polkomesarima XXVI divizije i Mornarice koji su se istakli prilikom napada na otoke Mljet i Korčulu izražavam svoju zahvalnost i priznanje za njihovo držanje i upornost prigodom uništenja fašističkih zločinaca koji su toliko zločina počinili. U ovoj borbi vi ste pronijeli još jedanput slavu oružja NOV — i u svim savezničkim zemljama. Slava palim herojima koji su dali živote za slobodu svog naroda«.

TITO

Spomenik prvom partizanskom desantu na južnom Jadranu

Nakon svečanog narodnog zbora na Mljetskim jezerima kapetan fregate Nikola Hajdić otkrio je spomenik koji je izrađen prema ideji mladog dubrovačkog studenta arhitekture Toma Ivanišina. Dominantni dio spomenika predstavlja pramac partizanskog leuta okrenutog moru, a drugi — na kojem je ispisan tekst što su ga otočani posvetili učesnicima desanta — morski val. Smješten u prekrasnom ambijentu bo-

rove šume, na najfrekventnijem mjestu na otoku, spomenik od bijelog kamena impozantno i simbolično odražava snagu i karakter naše Ratne mornarice u to vrijeme. Na ovom mjestu on će zauvijek podsjećati buduće generacije na naša djela iz narodnooslobodilačke borbe i ujedno na naše žrtve koje smo podnijeli u toj neravnopravnoj ali slavnoj borbi za slobodu.